

1. Voerendaal heeft een opdracht om 0,1% op te wekken van de duurzame elektriciteit die heel Nederland extra moet opwekken in 2030. Hoe vertaalt zich deze opdracht per inwoner en per oppervlakte?

Voerendaal is de op een na grootste gemeente in Parkstad maar heeft ook het op een na laagste aanbod van de regio in de landelijke opgave gedaan. Per inwoner rekenen geeft een ander beeld, namelijk dat Voerendaal een middenmotor is.

2. Hoe verhoudt zich het bod van Voerendaal ten opzichte van het Heuvelland?

In het bod van Maastricht-Heuvelland is zijn voor het Heuvelland geen zonneweides opgenomen, wel van 'zon op dak'. De discussie over zonneweides in het Heuvelland is in de RES Zuid-Limburg aangehouden, maar niet uitgesloten. Bij de RES 2.0 zou meer duidelijkheid moeten komen.

3. Wat als er in Voerendaal te weinig gebeurt om aan de gestelde opgave van 0,1% te voldoen?

Als we onvoldoende proberen aan deze inspanningsverplichting te voldoen, kan het Rijk ons een zogenaamde aanwijzing opleggen. In dat geval verliezen we de regie en wordt voor ons bepaald.

4. Hoe kan het dat er in EU-buurlanden subsidies gegeven worden om op aardgas over te schakelen?

Om Duitsland als voorbeeld te nemen: de meest vervuilende huishoudens stoken nog aardolie, bruinkool of in enkele gevallen zelfs nog steenkolen. In enkele Bondsstaten wordt een korting gegeven als men overstapt van aardolie of steenkolen naar gas. Dat is voor Duitsland een stap vooruit.

5. Kansenskaart

Op de kansenskaart zijn zoekgebieden aangegeven. Als er binnen de aangegeven kringen van de zoekgebieden een project wordt toegekend, kan in datzelfde gebied geen ander project gerealiseerd worden. Hierdoor worden de kernen minimaal belast. Deze toezegging is mede gedaan als reactie op de petitie die in de kern Ransdaal is opgesteld. Er is bovendien per project geen vereist minimumaantal zonnepanelen bepaald.

6. Op het industriegebied Lindelauffer Gewande heeft een dakoppervlak van geschat 12 hectare . Daarvan is maar een deel belegd. Waarom niet meer?

Het is maar 2 ha dakoppervlak en er zijn vijf ondernemingen die zonnepanelen op het dak hebben liggen. De meeste panelen liggen bij een pompenfabrikant. Ondanks dat gezien het aanwezige dakoppervlakte meer mogelijk lijkt, zijn niet alle voorhanden daken geschikt voor zonnepanelen. Bovendien overzien ondernemers het niet allemaal en zijn huiverig voor veel gedoe en extra werk bij de aanschaf van zonnepanelen. Bij nieuwbouwprojecten kan toekomstig door de gemeente bijvoorbeeld wel bepaald worden dat zonnepanelen een vereiste zijn binnen het vergunningentraject, maar in de bouwfasen 2 en 3 van het industrieterrein was dit echter nog helemaal niet aan de orde.

7. Waarom worden er geen zonnepanelen langs de spoorlijn geplaatst?

Op dit moment wordt er landelijk door ProRail gekeken naar mogelijkheden. Maar die zijn zeer beperkt.

8. Waarom loopt Voerendaal voorop in vergelijking met andere gemeenten?

Dat is een misvatting, zoals eerder uitgelegd. Dat geldt voor heel Zuid-Limburg. Kijken we nationaal dan heeft Zuid-Limburg van alle 30 regio's het laagste bod gedaan als het gaat om de te realiseren Terrawattuur voor 2030. Het hoogste bod komt verrassend genoeg van de door aardbevingen geplaagde provincie Groningen, 5,6 TWh, dat is 5x zoveel als Zuid-Limburg.

9. Waarom leggen we het Heuvelland vol met zonnepanelen en wachten we niet tot het technisch anders kan?

Toelichting gegeven door energiecoöperatie De Omslag: Er is nog geen sprake van zonneweides in bijvoorbeeld het Middengebied, de landelijke gemeenten van Zuid-Limburg. Zon op het dak is daar prioriteit. Op dit moment is dit laatste verzekeringstechnisch moeilijk en is het rendement zeer slecht. Dit zorgt voor een slechte businesscase. Echter is er veel potentie en hebben we nog een lange weg te gaan. Als we bijvoorbeeld op een industriële manier zonnepanelen inkopen dan kunnen we op dak in acht jaar tijd tot 2030 veel bereiken samen. Coöperatie De Omslag koerst in dezen op zeggenschap van de inwoners en rendement door collectief eigendom.

10. Politiek werd de suggestie geopperd om 15 ha zonneweide aan te leggen op landgoed Steenenis. Hoe zit dat?

Op dit moment zijn er drie zoekgebieden op de kanskaart waar initiatieven voor zonneweides lopen die de eerste 20 ha tot 2026 mogen invullen. Dat zijn de eerste drie initiatieven die zijn binnengekomen en die de plannen mogen uitwerken vanwege de door de gemeenteraad besloten aanpak via volgordelijkheid. Landgoed Steenenis met de De Omslag is nu eerstvolgende in de wachtrij en mag in elk geval na 2026 een initiatief starten. De gemeente Voerendaal wil zich aan die volgorde houden en transparant blijven, dat mag van een betrouwbare overheid met de focus op behoorlijk bestuur verwacht worden.

11. Hoeveel initiatieven zijn er op dit moment aangemeld?

Op dit moment zijn er zeven initiatieven aangemeld. Omdat de initiatieven op basis van volgordelijkheid aan de beurt komen, wordt op dit moment van de eerste drie de haalbaarheid onderzocht. Dit zijn de locaties Heugdenweg, Ransdalerweg en Karstraat. Valt een van de drie initiatieven af, dan kijken we naar de haalbaarheid van het dan eerstvolgende initiatief. Hierbij is de volgorde als volgt: Steenenis, Termoois, Veurder Gewande en Daalsberg.

12. Wanneer is het beoordelingskader waarlangs alle initiatieven worden gelegd klaar?

Dit beoordelingskader is naar verwachting medio mei/juni klaar. Inwoners kunnen hierover meepraten via nieuwe informatieavonden. Dan wordt dit besproken met de inwoners en vastgesteld door de gemeenteraad. Er wordt daarna geen enkel initiatief gehonoreerd voordat het aan alle eisen van het beoordelingskader voldoet en voordat er niet voldoende draagvlak is voor het initiatief.

13. Welke opdracht heeft bureau Verbeek gekregen? Wordt de kansenkaart aangepast aan de vraag van de initiatiefnemer?

Nee, er was een analyse van mogelijke gebieden voor zonneweides gemaakt op basis van provinciaal en gemeentelijk beleid. Dit leverde 23 mogelijke gebieden op, die uiteindelijk tot de gebieden in de kansenkaart zijn teruggebracht. Op basis van ingediende zienswijzen hebben we daarnaast ook andere gebieden moeten bekijken en is er zelfs een toegevoegd. Behandeling van zienswijzen en objectieve beoordeling is een verplichting waar wij als gemeenten aan moeten voldoen, elke zienswijze eist een nieuwe toetsing, ongeacht wie de zienswijze inbrengt.

14. Hoe zijn inwoners betrokken bij de totstandkoming van deze kansenkaart?

De kansenkaart heeft ter inzage gelegen en hier kon men als inwoner of belanghebbende een zienswijze op indienen. Daarnaast zijn de inwoners ook geïnformeerd via informatiebijeenkomsten zoals deze.

15. Had de gemeente de inwoners niet veel eerder moeten betrekken?

Op het moment dat de gemeente de vraag kreeg inzake de opgaven rondom de Energietransitie?

Voerendaal is al sinds 2015 deel van een regionale ambitie in het kader van PALET. De stip op de horizon bij dit plan is 2040. In het kader van de RES, het traject via het Rijk, koersen we op een eerste tijdstip van 2030. We proberen beide opgaven te combineren en zijn eigenlijk pas gestart met een verkenning. Met de vraag: past grootschalige opwekking van duurzame energie binnen ons landschap? We staan dus op dit moment nog aan de voorkant.

16. Wanneer is besloten dat de initiatieven op basis van volgorde worden behandeld?

Dit is in een raadsbesluit van 11 maart 2021 besloten.

17. Geen draagvlak geen zonneweide is een harde eis van de gemeente. Maar wanneer is er sprake van draagvlak?

Het begrip draagvlak moeten we samen formuleren. Hiervoor zijn we samen aan zet, gemeente en inwoners. De opgehaalde omschrijving nemen we mee in het beoordelingskader, dat we eveneens samen met inwoners opstellen. Natuurlijk nemen we hier uitgangspunten uit andere casussen die elders in het land bekend zijn geformuleerd in mee. We nodigen dan ook zo veel inwoners uit om hierover mee te denken. Ook initiatieven als de Stichting Groen Hart voor Heuvelland zijn hierbij van harte uitgenodigd.

18. Is er wel voldoende draagvlak voor de kansenkaart?

De kansenkaart brengt enkel in beeld waar mogelijkheden liggen en waar binnen de gemeente Voerendaal ontwikkelingen niet mogelijk zijn. Zo zijn de waterwingebieden en de Natura 2000 gebieden niet meegenomen in de kansenkaart, die zijn absoluut uitgesloten. De Provincie heeft bepaald dat deze gebieden een te grote landschappelijke waarde hebben.

19. Wat gebeurt met de elektriciteit die wordt opgewekt nu de capaciteit van het net niet toereikend blijkt te zijn?

Er komt heel veel stroom op piekmomenten op het net. Die moet dan of ergens worden opgeslagen of direct verbruikt worden, anders levert dat problemen met de capaciteit op. Netbeheerder Enexis is nu op zoek oplossingen. Als bedrijven op andere momenten hun productie willen of kunnen vormgeven, komt er b.v. al een betere spreiding. In Zuid-Limburg is dit probleem nog niet echt aan de orde, maar Enexis werkt wel al aan de uitbreiding van het net. In en rond Voerendaal zijn er drie stations waar stroom naartoe kan. Vooralsnog kunnen zonneweides met name op Schoonbron aangesloten worden, maar de capaciteit is beperkt.

20. Waarom is het elektriciteitsnet nog niet klaar?

Er is sprake van een verandering van systeem. We gaan nu van een centralke naar een decentrale energieopwekking. Nederland is veel te laat met transitie aan de slag gegaan. Bij fossiele energie had je niet te maken met piekmomenten. Het net moet om die piekmomenten aan te kunnen wel 5 keer verzwaaard worden. In het zuiden van Limburg is er nog geen enorm gebrek aan capaciteit, maar ook hier zal het net snel verzwaaard moeten worden.

21. Zonneweide en eigen panelen

Gaan zonneweides het netwerk opslokken en kan de burger opgewekte energie van zijn eigen panelen nog wel terug leveren? Gaat dit de burger raken in rendement?

In het aller slechtste geval worden in sommige delen van Nederland op piekmomenten ook zonnepanelen van huishoudens uitgeschakeld voor teruglevering. Het komt helaas steeds vaker voor omdat de zonnepanelen elk jaar in Nederland blijven toenemen. In Zuid-Limburg komt het nog niet echt voor. Maar het net moet hoe dan ook verzwaaard worden. Voor station Schoonbron worden mede daarom ook in 2023 twee transformatoren versterkt.

23. Moeten ontwikkelaars ruimte reserveren bij Enexis voor de realisatie van een zonneweide?

Dat ligt inderdaad bij de projectontwikkelaar. Men mag voor een jaar lang een reservering doen, dat kan verlengd worden, maar dan moet worden betaald.

24. Waarom plaatsen we geen windmolens in Voerendaal? Het rendement van windmolen is vele malen hoger dan van zonnepanelen, waarom dan geen windmolen?

Voerendaal moet Provinciale beleid volgen, daarin is bepaald dat in Voerendaal en het Nationaal Landschap Zuid-Limburg geen windmolens mogen worden geplaatst.

25. Hoe hard zijn de gemeentegrenzen? Waarom geen windmolen op grondgebied van Heerlen bijvoorbeeld?

Daar zijn veel bestuurlijke gesprekken over gevoerd. De wethouder heeft aangedrongen om Voerendaal mee te nemen in de kansenpropositie voor windpark Parkstad-Zuid . Dat is was echter op dat moment nog een brug te ver.

26. In de partijprogramma's van de grootste partijen voor de Tweede Kamerverkiezingen worden zonneweides niet genoemd m.b.t. duurzaamheid. Zijn er dan ook andere mogelijkheden?

Misschien staan zonneweides niet in de partijprogramma's (n.b.: het staat er wel in), maar wel in het Coalitieakkoord worden zonneweides wel genoemd. Daarin staat dat zonneweides multifunctioneel moeten zijn. Andere mogelijkheden zijn windenergie en zonnepanelen op grote daken.

27. Is er gesproken over afnameverplichting van elektriciteit en prijs?

De gemeente is geen marktpartij. Maar: als je met een initiatiefnemer ervoor kunt zorgen dat de energie die hier lokaal wordt opgewekt ook naar de lokale bevolking zou moeten dan kun je allerhande partijen er tussen uithalen. Dan heb je het over een lokaal energiebedrijf. Dan is de kWh-prijs anders aan te bieden. In de Nadere Eisen die de gemeenteraad bij de vaststelling van de Kanskaart heeft vastgesteld wordt gesproken over lokaal eigenaarschap. Als het op die manier vormgegeven kan worden is, dan is het profijtbeginsel op die manier ingevuld. Hoe dat precies moet met zo'n energiebedrijf moet nog besproken. Maar het kan wel, dat is zeker.

28. Buurtbewoners maken zich zorgen over mogelijke zonneweide aan de Mareweg.

Het gebied parallel aan het wandelpad Mareweg langs de A76 is ook aangemerkt als mogelijk gebied voor zonneweides. Veel Voerendalers wandelen daar dagelijks, die zouden dan uitkijken op zonnepanelen. Als er daadwerkelijk een zonneweide komt, dan moet het landschappelijk zo goed als mogelijk ingepast worden. Dat kan betekenen dat er dan groen omheen moet worden aangelegd. Bovendien moet er draagvlak voor een zonneweide zijn. De omgeving wordt in elk geval uitgenodigd mee te doen en mee te denken.

29. Stelling: de grondprijs schiet omhoog wanneer een gebied op de kanskaart staat. Is de grond dan nog wel interessant voor een externe initiatiefnemer?

Voerendaal is de enige gemeente in Parkstad die een ruimtelijke kanskaart voor zonneweides heeft ontwikkeld en nadere eisen gesteld. Die kanskaart ziet elke ontwikkelaar. Maar de eisen die Voerendaal stelt zijn niet mals. De opstelling moet echter b.v. natuur-inclusief zijn. Door die nadere eis is een volle opstelling met geschakelde panelen niet mogelijk, waardoor pure winstmaximalisatie niet mogelijk is, waardoor de waarde van de grond ook weer lager wordt. Of het dan interessant is, is aan de ontwikkelaar.

30. Wordt er gekeken naar handhaafbaarheid van de landschappelijke inpassing?

Er komt een beoordelingskader waarin staat waar initiatiefnemers met hun zonneweide aan moeten voldoen. Een zonneweide staat 25 jaar. In die periode moet er wel toezicht zijn dat alles volgens afspraken ook verloopt. Een plantverplichting of boeteclausule kunnen hierin worden opgenomen.

31. Communicatie: hoe worden mensen die niet bij deze avonden zijn geïnformeerd?

We informeren via de gemeentelijke kanalen zoals de website, facebook en in het huis aan huis blad Onder Ons. Daarnaast komt er een participatietraject via een nieuwe ronde informatieavonden. In alle kernen komen oproepen, via huis-aan-huisbladen en via digitaal kanalen.

32. Moeten we niet bang zijn voor een wildgroei aan initiatiefnemers?

Wildgroei aan aanbieders is onmogelijk, omdat het maximaal 4 of 5 locaties zullen worden gezien de maximale beschikbaarheid tot 2030 van 30 ha. De partijen die zich hebben gemeld zijn aan zet om het naar de gestelde eisen in te vullen.

33. Mogen er zonneweides geplaatst worden op archeologische grond?

Om een zonneweide aan te leggen, moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Als ervoor de bedoelde locatie archeologische waarden in de ondergrond aanwezig zijn en er moeten funderingen worden, dan kun je natuurlijk problemen krijgen. Dat betekent niet dat er op archeologische ondergrond per definitie geen zonnepanelen mogen worden geplaatst. Die dingen staan los van elkaar. Het zal dus moeten blijken.

34. Komen er definitief geen zonneweides in Craubeek?

Craubeek is waterwingebied en dat is uitsluitingsgebied.

35. Waarom liggen er geen zonneweides direct langs de autosnelwegen?

Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat zij sowieso geen gebieden of initiatieven in behandeling neemt als dit niet opgenomen is in de RES-ZL. Voorts wijst RWS op risico's voor diefstal, schade en verkeersveiligheid. Daarnaast is een goede businesscase bijna onmogelijk vanwege de langgerektheid en de beperkingen voor een goede aansluiting op de netinfrastructuur. In het verleden is dit ook al m.b.t. de Buitenring onderzocht en ook hier is tot tweemaal toe geconcludeerd dat dit bij deze weg niet rendabel is.